

20. Zborovanje slovenskih geografov

Pomurje: Trajnostni regionalni razvoj ob reki Muri

Slovenski geografi se vsaka štiri leta zberemo na večjem strokovnem srečanju. Zaradi obilice dogodkov v jesenskih mesecih 2008, je bilo tokratno srečanje predstavljeno na pomlad. Od zadnjega zborovanja v Velenju je tako teklo že peto leto.

Jubilejno, 20. zborovanje je potekalo med 26. in 28. marcem 2009 v Pomurju. Da ne bi bila trajnostni razvoj in skrb za okolje le na papirju, je bil za udeležence organiziran in v kotizacijo vključen avtobusni prevoz iz Ljubljane.

V pozdravnem govoru je dr. Matej Gabrovec, predsednik soorganizatorja prireditve, Zveze geografov Slovenije, poudaril, da se je srečanje po dobrega pol stoletja nekako "vrnilo" v Pomurje. Avgusta leta 1956 je namreč v Murski Soboti potekal tako imenovani terenski seminar, ki ga je organiziral Odsek za geografski pouk takratnega Geografskega društva Slovenije.

Organizacija 20. zborovanja je bila zaupana mlademu in energije polnemu Društvu geografov Pomurja. Društvo, ki je med pripravami na zborovanje upihnilo šele tretjo svečko, je bilo ustanovljeno z namenom povezati geografje v lokalnem okolju, da bi postali pomemben sogovornik pri sprejemanju okoljskih, razvojnih, izobraževalnih in drugih temeljnih odločitev na lokalni ravni. Mlademu društvu je v dobrih treh letih obstoja uspelo še mnogo več – zbrati in povezati celotno slovensko geografsko srenjo! Uspelo jim je odlično, za kar si zaslužijo naše čestitke.

Osnovni namen zborovanja je predstavitev dosežkov in strokovnih spoznanj, izmenjava izkušenj in idej preteklega obdobja ter seveda druženje med stanovskimi kolegi. Zborovanja po tradiciji potekajo vedno v drugem kraju, v drugi pokrajini. Tokrat nas je popeljalo na skrajni severovzhod, v Pomurje, kjer "pravega", vse-slovenskega zborovanja geografov še ni bilo. Osrednja tema zborovanja je bila Trajnostni regionalni razvoj pokrajine ob reki Muri, "reki, ki ločuje in hkrati povezuje Prekmurje in Prlekijo," je v uvodnem govoru poudarila predsednica Društva geografov Pomurja, Tatjana Kikec

Da bi organizatorji poudarili medsebojno povezanost obeh bregov Mure, se je zborovanje začelo v Ljutomeru, po uspešnem zaključku terenskih sekcij, ki so nas vodile po različnih krajih regije, pa smo dan zaključili preko Mure, v Murski Soboti. V petek, drugi dan zborovanja, so bili na strokovnih predavanjih predstavljeni rezultati raziskav, ki so jih izvedli strokovnjaki geografske stroke in geografiji sorodnih ved, v nadaljevanju pa so udeleženci lahko sodelovali pri dveh okroglih mizah, kjer so razpravljali o reki Muri in prostorskem razvoju ter o geografiji na maturi. Sobota je bila namenjena terenskemu spoznavanju skrajnega severovzhodnega delu Slovenije, pokukali pa smo tudi onstran državne meje, v Porabje.

V ospredju srečanja so bile vse komponente trajnostnega regionalnega razvoja sveta ob reki Muri. Razveseljivo veliko predavanj je bilo usmerjenih v raziskovanje konkretnih problemov pokrajine. Ne bo odveč podatek, da so organizatorji prejeli

51 prispevkov, ki jih je spisalo 70 avtorjev. Zborovanja se je udeležilo 160 udeležencev, petkova dopoldanska predavanja pa so prišli poslušat tudi študentje geografije s Filozofske fakultete Univerze v Mariboru. Lepo število ljudi je prišlo na okrogli mizi, ki sta bili odprti tudi za širšo javnost. Na 20. Zborovanju slovenskih geografov so si organizatorji zadali cilj, da zbrane prispevke, kot je običajno, objavijo v zborniku zborovanja, hkrati pa ustvarijo samostojno knjigo, prvo geografsko monografijo o Pomurju. Uspelo jim je pripraviti zanimivo in aktualno delo, po katerem bodo poleg geografov posegali tudi strokovnjaki sorodnih ved oziroma vsi, ki jih zanima problematika trajnostnega regionalnega razvoja Pomurja. Zaradi obsežnosti in omejenih finančnih zmožnosti je zbornik prispevkov izšel v obliki zgoščenke, dostopen tudi na spletni strani Društva geografov Pomurja (http://www.drustvo-geografov-pomurja.si/projekti/zborovanje/arhiv_zborovanja.htm), izšel pa bo tudi v tiskani obliki. Zbornik odstira številne bogate raziskave slovenskih geografov iz najrazličnejših raziskovalnih, razvojnih, izobraževalnih in drugih institucij iz vse Slovenije ter raziskave kolegov, ki se poklicno ukvarjajo z geografiji sorodnimi vedami. Prispevkom slovenskih avtorjev sta se pridružili še raziskavi kolegov geografov iz sosednje Avstrije. Dokaz več, da geografija, pokrajina, reka in prostor povezujejo!

20. Zborovanje slovenskih geografov se je začelo v četrtek, 26. marca v domu kulture v Ljutomeru. Uvodnim govornikom se je pridružil ravnatelj "domače" Gimnazije Franca Miklošiča, katere dijaki so popestrili dopoldanski del srečanja. V okviru plenarnih predavanj so svoj pogled na Pomurje predstavili dr. Marjan M. Klemenčič z Geografsko (ne)enotnostjo Pomurja, Tomaž Cunder s Kmetijstvom v

Pomurju danes in jutri ter dr. Ana Vovk Korže z Ekoremediacijami kot razvojno priložnostjo Pomurja.

Po kosilu so vajeti prevzeli profesorji geografije z ljutomerske gimnazije ter nam razkazali središče Prlekije, mesto, znano po prvem slovenskem taboru, kasaškem športu in po odličnem vinorodnem zaledju.

Sledile so terenske ekskurzije s predavanji po sekcijah. Prva skupina se je seznanila z demografskimi, razvojnimi in naravovarstvenimi izzivi vzhodnega dela Slovenskih goric, drugi dve skupini pa sta si ogledali ravnico na obeh straneh Mure ter poslušali predavanja o sodobnih pristopih k poučevanju geografije, o demografskem razvoju Pomurja in še čem. Predavanja so dopolnjevali različni ogledi, denimo zeliščnega parka

v Negovi, Bioplinarne Nemščak, Otoka ljubezni v Ižakovcih, romskega naselja Kamenci ter vrtine Nafta – Geoterm na Petišovskem polju. Večino nas je presenetilo dejstvo, da spada Slovenija med države, ki (še vedno) črpajo svojo nafto. Z arabskimi šejki se prav gotovo ne moremo kosati, saj načrpa Nafta dnevno le okoli pol tone črnega zlata.

Zvečer so se vse poti geografov stekale v hotel Diana v Murski Soboti. Na programu je bila slovesna podelitev nagrad Zveze geografov Slovenije. Prireditelj je vodila mag. Jerneja Fridl z Geografskega inštituta Antona Melika ZRC SAZU, ki je tudi predstavila nagrajence. Dve pohvali, 3 bronaste, 3 srebrne in 3 zlate plakete Zveze geografov je podelil njen predsednik dr. Matej Gabrovce. Častni član zveze je postal dr. Mirko Pak. Lepo število pri-

znanj dokazuje dejavno vlogo geografov v slovenski družbi. Slovesnost je popestrila skupina Mladi Marki. Po uradnem delu se je srečanje nadaljevalo v sproščenem vzdušju in ob izjemni pomurski kulinariki.

V petek se je srečanje začelo s pozdravnimi nagovori še na prekmurski strani regije. Govornikom se je pridružil direktor mestne uprave Mestne občine Murska Sobota Bojan Petrijan. S plenarnimi predavanji nas je Aleksander Jakoš seznanil z demografsko sliko Pomurja nekoč in danes, dr. Andrej Černe in mag. Simon Kušar z vlogo naselij v poselitvenem sistemu Pomurja ter dr. Wolfgang Fischer in dr. Judith Pizzera z graškega Geografskega inštituta s podobnimi bodočimi izzivi v regionalnem razvoju na Zgornjem Štajerskem in v Pomurju.

Obiskovalci v romskem naselju Kamenci so zmeraj dobrodošli, tudi nas so prijazno sprejeli in nam spregovorili o svojem načinu življenja (foto: Tatjana Kikec).

Odmoru so sledila predavanja po sekcijah: 3 skupine so z delom nadaljevale v hotelu Diana, četrta se je odpravila v Gornjo Radgono, v prostore Pomurskega sejma, kjer je kasneje potekala tudi okrogla miza z naslovom Mura in prostorski razvoj. Predavanja v Murski Soboti so bila posvečena predvsem spreminjanju podnebja, naravnim nesrečam, suši in značilnostim vodnega cikla v Pomurju, trajnostnemu razvoju in potencialih Pomurske razvojne regije ter vlogi geografskega izobraževanja. Zadnji sklopi predavanj so bili namenjeni družbeni geografiji: gibanju prebivalstva v Pomurju, kmetijstvu in prometni dostopnosti. Sočasno je potekala okrogla miza z naslovom Geografska matura – naraven zaključek srednješolske geografije ali njena nadgradnja.

Tudi popoldanski del srečanja je potekal po sekcijah, a na terenu. Skupine so se podale v Tišino, kjer so se seznanili z ekoremediacijami, ter na ogled raziskovalne enote ZRC SAZU v Petanjcih, kjer je bila ena izmed tem tudi beg možganov. Druga skupina si je ogledala Mursko Soboto, se seznanila z evangeličansko skupnostjo, s spremembami rabe tal ter z izboljšavami v javnem potniškem prometu. Naslednja skupina se je podala v Selo, kjer so se seznanili z Geografsko učno potjo Selo ter s terenskim delom pri pouku geografije. Precejšnje zanimanje je bilo za voden ogled romskega naselja Pušča, kjer je bilo govora o strukturi romskih naselij ter o integraciji Romov v lokalno okolje. V Moravskih toplicah smo lahko prisluhnili škofu g. Gezi Ernišu o evangeličanih v Pomurju ter o turističnih perspektivah občine Moravske Toplice.

Dan smo sklenili z večerjo v restavraciji Zvezda v Murski Soboti. Družabni večer ob živi glasbi je minil v znamenju bolj ali manj vročih razprav, resnih

Domačim dobrotam se kljub obilnemu zajtrku nismo mogli upreti (foto: Tatjana Kikec).

in manj resnih pogovorov pa tudi v znamenju plesa in v Pomurju tako znanega vrtenja kozarcev. Zlasti v slednjem so nekateri blesteli, vsaj do te mere, da je bil rujni "Ljutomerčan" prekrščen v "Ljubljančana".

V soboto je bila organizirana ekskurzija v Krajski park Goričko in Porabje. Prvemu postanku na Cankovi, kjer smo se seznanili s preobrazbo Cankove iz agrarnega v urbano naselje, je sledila degustacija lokalnih dobrot na vaškem trgu. Ob Ledavskem jezeru je bila predstavljena problematika umetnega vodnega telesa s poudarkom na ekoremediacijah. Ob mineralnem vrelcu v Nuskovi smo se seznanili še z razvojnimi možnostmi Krajskega parka Goričko ter s prikazom pokrajine s pomočjo geografske panorame. Topel sprejem smo doživeli med rojaki na Gornjem Seniku, kjer smo se tudi krepko podprli. Ogledu Monoštra je sledil povratek v Mursko Soboto ter v duhu trajnostnega razvoja odhod (brezplačnega) avtobusa proti Ljubljani.

S sobotno ekskurzijo je bilo jubilejno, 20. zborovanje geografov končano. Udeležilo se ga je 160 udeležencev, skoraj polovica med njimi jih je tudi aktivno sodelovala. Program zborovanja je bil zelo obširen in bogat. Številna predavanja, ogledi, okrogli mizi in ekskurzije so omogočili izbor vsebin, ki posameznika najbolj zanimajo. Podan je bil širok geografski pregled na do sedaj nekoliko zapostavljeno pokrajino ob Muri. S pomočjo organizatorjev in udeležencev zborovanja je Pomurje dobilo svojo prvo geografsko monografijo, ki zajema problematiko obeh bregov reke Mure, Prekmurja in Prlekije.

Posebno priznanje za pripravo in izvedbo srečanja, za vse delo, žrtve in neprespane noči gre mlademu Društvu geografov Pomurja, zlasti njeni predsednici in vodji organizacijskega odbora zborovanja Tatjani Kikec. Hvala za gostoljubje in odlično organizacijo!

Bojan Erhartič